

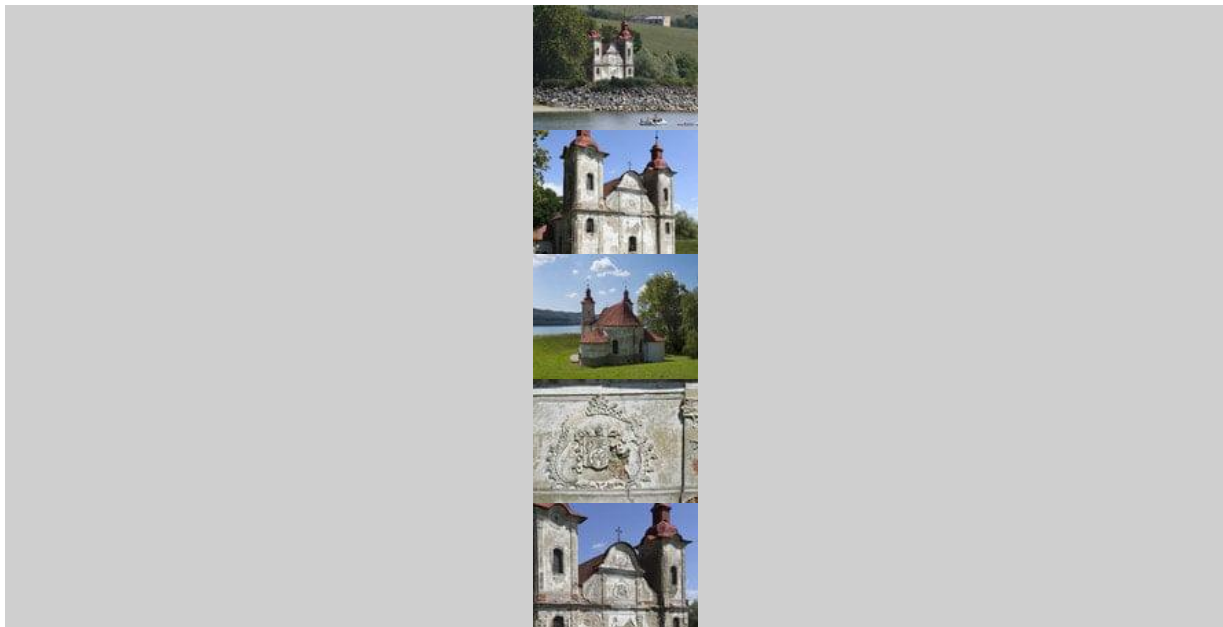
Domašu symbolicky chráni vzácny kostol: Unikol nacistom i veľkej vode

17.01.2023 | |



Kostol sv. Štefana
Zdroj: TASR - Milan Kapusta

Brehy Domaše zdobí jedna vzácna sakrálna pamiatka. Symbolicky chráni obľúbenú vodnú nádrž a jej obyvateľov či dovolenkárov. Ak ste sa niekedy vybrali na plavbu loďou, iste ste ju neprehliadli. Kostol sv. Štefana je síce opustený, ale naozaj nádherný.



Barón ho nechal postaviť rakúskemu rodákovi

História tohto kostolíka z obce Kelča sa začala písať v 18. storočí, keď sa do oblasti prisťahoval barón Wolfgang Vécsei. Z vďaky k miestnym obyvateľom sa rozhodol, že pre nich nechá nad dedinou postaviť honosný kostol. So žiadosťou o projekt oslovil rakúskeho rodáka Gašpara Urlespachera, ktorý žil na Slovensku a bol považovaný za najlepšieho architekta v regióne. O vnútornú výzdobu sa postaral Ján Silaši. Kostolík v barokovo-rokovom štýle sa nakoniec podarilo dokončiť v roku 1780 a za patróna mu vybrali uhorského kráľa svätého Štefana. Odvtedy predstavoval jednu z najkrajších stavieb na brehoch Domaše.



Zdroj: TASR - Milan Kapusta

Spomienka na obec Kelča

Kostolík však nečakal jednoduchý osud. Prvé roky dobre slúžil jeho obyvateľom, ale potom prišli vojny. Počas 2. svetovej sa obyvatelia Kelče zapojili do protifašistického odboja a ich dedinu v novembri 1944 vypálili Nemci. Vtedy sa poškodila väčšina stavieb a Věceiho kaštieľ bol dokonca natoľko zničený, že ho museli zbúrať. Kostol sa akoby zázrakom podarilo zachrániť, ale aj na ňom zostalo niekoľko výraznejších škôd. Desiat rokov po jeho rekonštrukcii sa však prišlo s plánom postaviť v oblasti vodnú nádrž, ktorej malo ustúpiť niekoľko obcí vrátane Kelče. Našťastie sa však kostolík podarilo opäť zachrániť, keď okolo neho v roku 1966 vybudovali kamenný val, chrániaci vzácnu sakrálnu pamiatku pred vodou.



Zdroj: TASR - Milan Kapusta

Používali ho až do roku 1993

I keď musel kostol prejsť niekoľkými rekonštrukciami, napokon sa ho podarilo vždy dostať do takého stavu, aby ho verejnosť mohla naďalej využívať. Plne funkčný bol dokonca až do roku 1993, keď sa tam pravidelne konali omše a navštevovali ho aj ľudia zo širšieho okolia. Potom však v Novej Kelči postavili nový svätostánok a tento sa prakticky úplne prestal používať. Odvtedy začal veľmi chátrať a kvôli tomu ho museli aj na istý čas uzavrieť.



Zdroj: TASR - Milan Kapusta

Strom na pamiatku vysvätenia

Keď sa plavíte po Domaši, tak vás okrem kostolíka istotne upúta aj strom, ktorý pri ňom rastie. Taktiež v sebe totiž skrýva peknú symboliku. Tento platan tam totiž zasadili presne v tom istom období, keď nechali vysvätiť svätostánok. Rastie tam teda od roku 1780 a dnes už patrí medzi vzácne slovenské dreviny.



Zdroj: TASR - Milan Kapusta

Augustová odpustová slávnosť

V súčasnosti sa už kostol využíva len príležitostne a jedine počas letných mesiacov. Napriek tomu sa tam podarilo uchovať až dodnes jednu z dôležitých tradícií. Na počesť svätého Štefana, ktorý bol uhorským kráľom, pravidelne organizujú odpustové slávnosti. Tie sa konajú presne v ten istý deň, keď tohto svätca oslavujú v Maďarsku. Vždy 16. augusta tam preto putujú desiatky veriacich, ktorí prichádzajú na slávnostnú omšu.



Zdroj: TASR - Milan Kapusta

Podarí sa zachrániť tento unikát?

Už po príchode k tejto sakrálnej stavbe uvidíte, že v súčasnosti nie je v dobrom stave. O záchranu kostolika bojuje občianske združenie Stephanus, ktoré sa ho snaží postupne obnovovať vďaka financiám z charitatívnych zbierok. Napriek veľkej snahe však práce napredujú len veľmi pomaly. Našťastie sa však pamiatku podarilo dostať do takého stavu, že jej brány počas letných mesiacov vo vybrané dni v poobedňajších hodinách otvárajú aj pre turistov.



Zdroj: TASR - Milan Kapusta